

PAKOLAISTEN TERVEYDENHUOLTO KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUEELLA

1. Terveystarkastus maahan tullessa

Kaikissa Suomen kunnissa ja kaupungeissa on kunnallinen terveyskeskus. Kaikille Suomeen tuleville pakolaisille suoritetaan terveystarkastus vastaanottavassa kunnassa.

Terveystarkastukseen kuuluu:

- verikokeita
- tarvittaessa ulostenäytteitä
- tarvittaessa keuhkojen röntgenkuvaus
- käynti sairaanhoitajan vastaanotolla
- käynti lääkärin vastaanotolla
- käynti hammaslääkärin vastaanotolla

2. Oman terveysaseman toiminta

Osoitteenne mukaan teille on nimetty oma terveysasema

Terveysasemanne on _____

sen osoite on _____

Lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotot toimivat ajanvarauksella.

Puhelinnumero omalle terveysasemallenne on _____

Terveysasema on avoinna maanantaista torstaihin kello _____ ja perjantaisin kello _____

Pääsääntöisesti sekä kiireelliset että kiireettömät asiat hoidetaan omalla terveysasemalla. Hätätapauksessa voitte tulla omalle terveysasemallenne ilman ajanvarausta, aukioloaikoja noudattaen.

Jos olette varanneet vastaanottoajan, ettekä sitten pääsekään varaamallenne ajalle, muistakaa aina ilmoittaa, ja perua varattu aika hyvissä ajoin, mikäli mahdollista. Näin välttytte sakkomaksulta.

Kiireellistä hoitoa vaativien sairauksien ensiapua, silloin kun oma terveysasemanne ei ole avoinna, on saatavilla Sairaala Novassa (osoite Hoitajantie 3, Jyväskylä). Soittakaa päivystyksen puhelinneuvontaan p.116117 aina ennen sairaalan päivystykseen hakeutumista.

Kiireellistä hoitoa vaativia sairauksia ovat uudet halvausoireet, kova rintakipu, hengitysvaikeus, isot vammat ja luunmurtumat, runsas verenvuoto (esim. verioksennus tai nenäverenvuoto), äkillisesti alkanut kova tai paheneva vatsakipu, tajunnan tason heikkeneminen, äkillinen sekavuus, äkillisesti alkanut kova päänsärky, alle 3 kk ikäisen lapsen korkea kuume, iso haava, lääke- tai muu myrkytys, äkilliset allergiset reaktiot ja silmävammat.

3. Laboratoriotutkimukset

Laboratoriotutkimuksia varten tarvitaan aina joko lääkärin tai sairaanhoitajan tekemä lähete.

Suurimmat näytteenottopisteet ovat

- Sairaala Novan laboratorio (os. Hoitajantie 3, Jyväskylä), ma – pe kello 8–15
- Jyväskylän keskustan näytteenottokeskus (os. Telefoonikuja 5, 1. kerros), ma – pe kello 7-15

Näytteenotto toimii pääsääntöisesti ajanvarauksella. Aika on varattava itse joko soittamalla ma – pe kello 7–18, p.010 808 515 tai nettisivulta www.fimlab.fi

Sairaala Novan laboratoriossa ja Jyväskylän keskustan näytteenottokeskuksessa on mahdollista asioida myös ilman ajanvarausta, ns. NOPSA-pisteellä, mutta tällöin on varauduttava mahdollisesti pitkään jonotukseen.

Myös osalla terveysasemista on näytteenottopiste lähipalveluna.

Oman terveysaseman näytteenottopiste palvelee:

osoite _____

aukioloajat _____

Aika on varattava itse joko soittamalla ma – pe kello 7–18, p.010 808 515 tai nettisivulta www.fimlab.fi

4. Kuvantamistutkimukset

Röntgen- ja ultraäänitutkimuksia varten tarvitaan aina lääkärin tekemä lähete.

Kuvantamispisteeseen tullessanne pitää ilmoittautua. Kuvantaminen voi tapahtua vaihtoehtoisissa paikoissa, teitä lähimpänä oleva kuvantamisen palvelupiste palvelee:

osoite _____

aukioloajat _____

5. KELA – kortti eli sairausvakuutuskortti

Saatuanne Kela-kortin ottakaa se aina mukaanne asioidessanne terveysasemalla, sairaalassa tai apteekissa.

6. Rokotukset

Maahantulotarkastuksia tekevä sairaanhoitaja antaa aikuisille tarvittavat perusrokotukset. Perusrokotukset ovat maksuttomia. Joitakin rokotteita tarvitaan useampia, että suoja taudin aiheuttajaa vastaan muodostuu pysyväksi.

Ulkomaille matkustavan on tarkastettava, minkälaisia rokotuksia hän tarvitsee.

Nämä rokotukset on itse maksettava. Tarvittavista rokotteista voi kysyä oman terveysaseman sairaanhoitajalta.

7. Äitiys- ja lastenneuvola

Äitiys- ja lastenneuvolassa työskentelee terveydenhoitajia ja lääkäreitä. Neuvolapalvelut ovat perheille maksuttomia.

Äitiysneuvolan palvelut on tarkoitettu raskautta suunnitteleville, raskaana oleville ja vastasyntyneiden vauvojen äideille sekä heidän perheilleen. Odottavan äidin toivotaan varaavan ajan äitiysneuvolaan ensimmäiselle käynnille heti saatuaan tietää raskaudesta.

Äitiysneuvolan tehtävänä on turvata lasta odottavan, perheen, sikiön ja vastasyntyneen paras mahdollinen terveys ja hyvinvointi. Äitiysneuvolakäynneillä seurataan äidin verenpainetta, painonnousua, kohdun kasvua, sikiön sydänääniä ja otetaan veri- ja virtsakokeita. Äitiysneuvolassa huolehditaan lasta odottavan äidin rokotuksista. Odottava äiti lähetetään sairaala Novaan äitiyspoliklinikalle ultraääneen ja tarvittaessa neuvolasta tehdään lähete erikoislääkärin tutkimuksiin.

Perhettä tuetaan äitiysneuvolakäynneillä synnytykseen valmistautumisessa ja vanhemmuuteen kasvamisessa. Neuvolasta tarjotaan myös suomen ja englannin kielen perhevalmennuksia. Perhettä ohjataan myös hakemaan heille kuuluvat Kelan lapsiperheen tuet.

Synnytys tapahtuu Sairaala Novassa. Synnytykseen voi halutessaan osallistua myös puoliso sekä yksi tukihenkilö. Synnytyksen jälkeen äiti ja vauva kotiutetaan terveydentilan salliessa, normaalisti 2–4 päivän kuluttua.

Perheiden tulee ottaa yhteyttä äitiysneuvolaan kotiutumisen yhteydessä. Tällöin sovitaan ajankohta, jolloin terveydenhoitaja tulee perheen luo kotikäynnille tai vaihtoehtoisesti perhe tulee vauvan kanssa ensimmäiselle käynnille neuvolaan. Kun vauva on syntynyt, perhe jatkaa saman terveydenhoitajan asiakkaana lastenneuvolassa.

Lastenneuvolassa käyvät kaikki perheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia. Terveydenhoitaja tai lääkäri tapaa perhettä säännöllisesti vauvan ollessa alle vuoden iässä 1–2 kuukauden välein ja leikki-iässä vuosittain. Neuvolakäyntejä voi olla tarpeen mukaan myös tiheämmin.

Lastenneuvolassa seurataan lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä mittauksin, punnituksin, näkö- ja kuulotutkimuksin. Lisäksi seurataan lapsen liikkumisen, puheen ja tunne-elämän kehittymistä. Lastenneuvolassa keskustellaan muun muassa vanhemmuudesta, vuorovaikutuksesta, lastenhoidosta ja kasvatuksesta. Neuvolassa annetaan lapselle kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset.

Jos lapsi sairastuu tai tarvitsee äkillisesti lääkäripalvelua, tulee ottaa yhteyttä oman alueen terveysasemaan.

Oman alueenne äitiys- ja lastenneuvola:

8. Seksuaaliterveyspalvelut

Seksuaaliterveyspalveluista saa yksilöllistä ohjausta raskauden ehkäisyyn sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvissä asioissa. Seksuaaliterveyspalveluissa työskentelee terveydenhoitajia ja lääkäreitä. Käynnit ovat maksuttomia lukuun ottamatta peruuttamattomia lääkärikäyntejä.

Seksuaaliterveyspalveluihin voi varata ajan raskauden ehkäisyn suunnitteluun, aloitukseen ja seurantaan, ehkäisykierukan tai -kapselin asetukseen tai poistoon, sterilisaation suunnitteluun, raskauden keskeytykseen ja lapsettomuuden selvittelyyn. Alle 25-vuotiaille jyvaskyläläisille maksuttoman raskauden ehkäisyvalikoimaan kuuluvat ehkäisypillerit, kapselit, renkaat, laastarit, kierukat, kondomit sekä suuseksisuojat, myös jälkiehkäisy on maksutonta.

Seksitautiepäilyissä voi ottaa yhteyttä joko seksuaaliterveyspalveluihin tai omalle terveysasemalle.

Oman alueenne seksuaaliterveyspalvelut:

---

puhelinnumero _____

9. Kouluterveydenhuolto

Kaikki koulua käyvät lapset ovat oikeutettuja maksuttomaan kouluterveydenhuoltoon. Kouluterveydenhoito on ennaltaehkäisevää, kiireetöntä hoitoa. Koulussa käy kouluterveydenhoitaja viikoittain. Koululääkärille pääsee ajanvarauksella kouluterveydenhoitajan kautta. Kiireelliset lääkärin hoitoa vaativat asiat hoidetaan omassa terveyskeskuksessa.

Kouluterveydenhoitaja tekee terveystarkastuksen vuosittain, lisäksi koululääkäri suorittaa terveystarkastuksen 1., 5. ja 8. luokalla.

Kouluterveydenhuollossa seurataan ja tuetaan lapsen ja nuoren tervettä kasvua ja kehitystä. Terveystarkastuksissa mitataan pituus ja paino sekä tarvittaessa tarkastetaan esimerkiksi näkö, kuulo, verenpaine ja ryhti. Koululaiset saavat kouluterveydenhuollossa tarvittavat rokotukset.

Kouluterveydenhoitajalta lapsi saa apua, jos hänelle sattuu tapaturma koulussa tai koulumatkalla. Opettaja on yhteydessä kotiin, jos lapsi sairastuu kesken koulupäivän.

Kouluterveydenhoitajan yhteystiedot saa Wilmasta, Pedanetistä tai lapsen omalta opettajalta.

10. Suun terveydenhuolto

Kaikille pakolaisille ja paluumuuttajille tehdään paikkakunnalle muuton jälkeen suun ja hampaiden tarkistus terveyskeskushammaslääkärin toimesta.

Tarkastukset ja hoitosuunnitelmat tehdään oman alueen hammashoitolassa. Aikaa ei tarvitse itse varata, henkilötiedot uusista maahanmuuttajista tulevat kotouttamispalveluista suoraan vastuuhoidtajalle, joka antaa ensimmäisen tutkimusajan iän mukaisesti joko hammaslääkärille tai hammashoitajalle. Tutkimusaika ilmoitetaan kirjeellä kotiin.

Jonotilanteen vuoksi aika hammaslääkärin tutkimukseen voi mennä jopa 6 kk päähän.

Mikäli teillä on akuuttia vaivaa ja ensiavun tarvetta, päivystysaika järjestetään lähipäiville. Ajanvaraus terveyskeskuksen hammashoitoon maanantaista torstaihin kello 8-15.30 ja perjantaisin kello 8-14, puhelinnumerosta 014 266 0126.

Arki-iltoina, viikonloppuisin ja arkipyhinä hammaslääkäripäivystykseen hakeudutaan soittamalla Päivystysapunumeroon p.116117.

11. Erikoislääkäripalvelut

Terveysasemalla työskentelevä lääkäri on pääsääntöisesti yleislääkäri.

Jos tarvitaan erikoislääkärin asiantuntemusta, tutkimus ja hoito tapahtuvat terveysaseman lääkärin tekemällä lähetteellä, yleensä sairaala Novassa, Jyväskylässä.

12. Muita ammattilaisia terveysasemalla

Terveysasemalla vastaanottoa pitää useita erilaisia toimijoita: masennuksen hoitoon erikoistunut sairaanhoitaja, päihdehoitoon erikoistunut sairaanhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, diabeteksen hoitoon erikoistunut sairaanhoitaja, psykologi, fysioterapeutti, sosiaaliohjaaja.

Vastaanotot toimivat ajanvarauksella.

13. Lääkkeet

Suomessa kaikki lääkkeet ostetaan apteekista. Lääkkeitä ostetaan apteekista joko lääkärin tai sairaanhoitajan määräyksellä eli reseptillä. Reseptilääkeasioissa asiointiin tarvitaan KELA – korttia.

Joitakin lääkkeitä voi ostaa apteekista ilman reseptiä. Tällöin puhutaan itsehoitolääkkeistä. Sellaisia ovat esimerkiksi kuumelälääkkeet, jotkin kipulälääkkeet, allergialälääkkeet, yskän ja nuhan hoitoon tarkoitetut lääkkeet.

Noudattakaa aina saamianne annosteluohjeita. Älkää koskaan lopettako lääkärin tai sairaanhoitajan määräämää lääkekuuria kesken, vaikka sairauden oireet vähenevät.

Pitäkää lääkkeet pois lasten ulottuvilla lukitussa kaapissa tai laatikossa tai kaapin ylimmällä hyllyllä. Älkää koskaan antako lääkärin teille määräämiä lääkkeitä kenellekään toiselle henkilölle ennen kuin kysytte neuvoa lääkäriltä tai sairaanhoitajalta. Säilyttäkää kylmässä pidettävät lääkkeet jääkaapissa poissa lasten ulottuvilta.

Jos saatte jostakin lääkkeestä sivuvaikutuksia, kuten pahoinvointia tai ihon kutinaa, ottakaa yhteys terveysasemalle.

14. Maksut terveystalvuluista

Terveystalvullon maksut ovat edullisia, koska suuri osa kustannuksista kustannetaan verovaroin. Maksullisten käyntien lasku tulee postissa kotiin, yleensä noin 2 viikkoa käynnin jälkeen.

Osa terveystalvullon käynneistä on maksuttomia, kuten käynnit neuvolan terveystalvullonhoitajalla, kouluterveystalvullonhoitajalla, terveystalvullon sairaanhoidajalla, psykologilla tai sosiaalihjaajalla.

Lääkärin vastaanottokäynnistä peritään käyntimaksu yli 18-vuotialta kolmelta ensimmäiseltä lääkäriin vastaanottokäynniltä vuosittain.

Vuonna _____ lääkäriin vastaanoton käyntimaksu on _____ euroa.

Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä lääkäriin vastaanottoajasta peritään maksu, joka vuonna _____ on _____ euroa. Jos olette varanneet vastaanottoajan, ettekä sitten pääsekään varaamallenne ajalle, muistakaa aina ilmoittaa ja perua varattu aika hyvissä ajoin, mikäli mahdollista. Näin vältytte sakkomaksulta.

Terveystalvullonkeskuslääkäreiden määräämät tutkimukset, kuten näytteenotto laboratoriossa ja kuvantamistutkimukset ovat maksuttomia.

Hammashoito on maksutonta alle 18-vuotialle, muilta peritään maksu sen mukaisesti, mitä toimenpiteitä on tehty.

Fysioterapian palvelut ovat osittain maksullisia.

Sairaalan / erikoissairaanhoidon maksut vaihtelevat. Sairaaloitten osastoilla ja poliklinikoilla on kiinteät maksut. Sairaalan päivystyksessä käynti vuonna _____ maksaa _____ euroa 18 vuotta täyttäneiltä.

Maksamillesi julkisen sosiaali- ja terveystalvullon tietyille maksuille on vuonna _____ säädetty enimmäismääräksi eli maksukatoksi _____ euroa. Seurantajako on kalenterivuosi. Jos maksujen kokonaismäärä ylittää tämän summan, ovat maksukattoon sisältyvät palvelut tämän jälkeen kalenterivuoden loppuun asti pääsääntöisesti maksuttomia.

Asiakas huolehtii itse maksukaton seurannasta.